

POŠASTI

Edvard Kocbek

TIHA VAJA

Kar se tiče osebne higiene,
vam svetujem tiho vajo,
večkrat na dan se obrnite
nenadoma in scela,
s tistim trenom očesa,
ki smo z njim nekoč
odkrivali opice v krošnjah,
mesečino na sončni uri
in stopinje na stropu,
kajti varnost ne prihaja
od tiste strani,
ki buljimo vanjo,
in odrešenje se ne razodeva
v pretehtanih obrazcih,
varnost moramo loviti
edino v nevarnosti.
Zato se večkrat na dan
obrnite nenadoma in scela
v sumljivo pokrajino,
kajti resnice prihajajo
v podobah pošasti,
spuščajo se z oblakov
in se obračajo v ključavnicah,
strašijo po sobah, ki jih več ni
in visijo na pajčevinah,
kotijo se po kartotekah
in smrčijo v pasjih sanjah,
posedajo med cariniki
in kvartajo v spomenikih,
plazijo se po vulkanih
in se pariyo za oltarji,
vedežujejo v starih koledarjih
in molijo po javnih hišah,
trkajo na španske stene
in ponujajo loterijske listke,
nihajo monotono na zborovanjih
in kličejo na pomoč,
same neodrešene prikazni,
resnice . svetem besu
in laži v smrtnih spakah.
Zato se jih ne bojte
in jih ne preganjajte,
temveč jim pomagajte,

le strahote nas bodo uredile,
brez pošasti smo pomanjkljivi
in brez sovražnika izgubljeni.

PAPIGE

Termiti so napadli pokrajino,
izvotlili mostove in spomenike,
mize in postelje so razpadle v prah.
Bacili so se zalezli v laboratorije,
naselili so se na čistih instrumentih
in mimogrede ukanili učene može.
Vse se je zgodilo pošastno tiho.

Pri nas so se zaredile papige,
zelene in rumene so zavreščale
po vrtovih, hišah in kuhinjah,
požrešne, nesnažne in prostaške
so vdrle v kopalnice in spalnice
in se nazadnje naselile v ljudeh.
Vse se je zgodilo pošastno glasno.

Nihče med nami ne zna več lagati
in nihče ne more povedati resnice,
govorimo jezik neznanega plemena,
kričimo, kolnemo, zavijamo, tulimo,
širimo usta in napenjamo oči,
še dvorni norec je zblaznel
in vrešči kakor vsi drugi.

Nekje pa stojijo možje v krogu
in nemo gledajo v mirno središče,
nepremično stojijo in blaženo molčijo,
ramena so jim vedno širša
pod starim bremenom tišine.
Ko se bodo nanagloma obrnili,
bodo papige v nas poginile.

PONIZANI

Potem mu je rekel
še eno težko besedo
in zatem še hujšo
in nazadnje ga je uničil
z nepopisno sramoto.
In ko se je ponižani
do kraja skrčil vase

in prišel do meje gorja
in smo vsi pričakovali,
da bo planil pokonci,
zatulil od groze
in se zaletel v zoprnika
in ga vrgel na tla
in ga zdrobil v prah,
je zajel sapo
in začutil sebe,
potem pa zaokrožil usta,
jih nežno nastavil
in začel peti,
tiho, čeprav drhteče,
potem pa mirneje
in vse močneje
in vse trdneje
in vse bolj neznansko.
Vstali smo in si pokrili oči
in se nagnili na drugo stran.
te moči nismo mogli prenesti,
bila je hujša od udarca,
krutejša od poljuba
in od odpuščanja,
nevidna stara stopa
nas je začela tretji in mleti,
zadihali smo globoko
in od bolečine v drobovju
legli na tla
ob divjajočem oceanu
kakor ribe, ki jih je vrglo
iz srečnih globin,
bilo je groznejše od smrti,
strašnejše od srečanja
z maščevalno pošastjo,
nihče izmed nas
se ni več vrnil domov.

CERKEV V PRLEKIJI

Grahasto telo
utrujenega vola,
varovalna barva
pametne želve,
lišaj starih noči,
mah krotkih gozdov,
tišina metulja,
iz trajanja sestavljena
potrpežljivost.

začasno mrtva žival,
riba faronika,
zmaj ali mastodont
ali utrujeni vol
z debelo glavo,
naslonjeno na nebo,
dobro oko
se včasih odpre
za nevidno igro,
dan je ponoči
na poševni strehi,
noč je podnevi
v navpični notranjosti,
ustvarjeno se objema
z neustvarjenim,
nikjer ni razpoke,
srce, miruj,
ne utripaj preglasno,
da se skladnost
svetega telesa
ne sesuje v prikazen.

ČREDE

Začenja me mučiti poslednja tesnoba.
Ponoči se strgajo neizmerne črede
z verig in zatopotajo lačne in žejne,
vznemirjene od nečesa neznanskega,
kakor da nekje gori ali se bliža potres
ali se je razlila vesoljna povodenj,
topotajo od vsepovsod in zateglo mukajo
v neizmerno zvočnost nočnega prostora,
mukajo divje in ne morejo nehati,
mukajo brez prestanka, vedno silneje
tulijo, vedno strašneje topotajo,
prerivajo se, padajo, vstajajo,
drhtijo od teme, si parajo trebuhe,
mukajo utrujeno, neusmiljeno, gluho,
mukajo brez pomoči, obsojene na smrt,
mukajo z zadnjimi silami in poginjajo,
mukajo iz gobca, mukajo iz oči,
mukajo iz drobovja, mukajo iz groze,
mukajo v nebo, mukajo v zemljo,
mukajo v odmeve, mukajo v brezodmevnost,
mukajo v mojo poslednjo tesnobo,
ali so me divji ljudje šele spočeli
ali pa sem že med zavrženimi.

PISEM

Najprej sem se razvnel nad črno tablico,
jezik mi je molel od napora iz ust,
s črtalom sem rezal bela znamenja
in jih sproti brisal z vlažno gobico,
brazgotine so ostajale na molčeči snovi.
Potem sem se nagnil nad zvezek s pivnikom
in postal voliček z dolgo, toplo slino,
pero sem namakal v prašni črnilnik,
dišal je presunljivo in nezamenljivo,
znamenja se niso dala več izbrisati.

Roka mi je začela postajati urna,
spretnost se je pohujšala od radovednosti,
pisal sem na zidove in na večerna pota,
rezal sem znamenja v debla dreves,
kar naprej so se spreminjala v spako.
Zdaj pišem v vodo in v veter in temo,
znamenja so vedno bolj skrivnostna
in roka mi postaja vedno bolj nežna,
že sem zasut s samimi podobami
in še vedno nisem napisal pesmi.